

Pestprotocol

2021-2025

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Hoofdstuk 1 - Een stukje theorie over de morele ontwikkeling van kinderen	3
1.1 Morele ontwikkeling van 4-12	4
Hoofdstuk 2 - Pesten of plagen...	6
2.1 Definitie plagen	6
2.2 Definitie pesten	6
2.3 Cyberpesten	7
2.3.1 Wat is cyberpesten	7
2.3.2 Welke vormen van digitaal pesten zijn er?	7
Hoofdstuk 3 - Betrokken partijen bij pesten	8
3.1 Het slachtoffer (de gepeste)	8
3.2. De dader (de pester)	8
3.3 De omstanders (de zwijgers, meelopers en helpers)	8
3.4 De ouders	9
3.5 De leerkrachten	9
3.6 De rol van de ouders en leerkrachten bij cyberpesten	9
Hoofdstuk 4 - Signalen van pesten bij kinderen	11
4.1 Signalen van kinderen die gepest worden	11
4.2 Signalen van kinderen die pesten	11
Hoofdstuk 5 - De gevolgen van pesten	13
5.2 Gevolgen voor de pester	13
5.3 Gevolgen voor omstanders	13
Hoofdstuk 6 - Een veilige basisschool de Zaaier	15
Hoofdstuk 7 - Activiteiten voor een veilige school	16
Hoofdstuk 8 - Het beleid op school m.b.t. pesten	18
8.1 Vijf sporen aanpak	18
8.2 Aanpak van ruzies en pestgedrag	20
Doelstelling pestprotocol	21

Inleiding

Voor u ligt het pestprotocol van Basisschool de Zaaier. Wij vinden pesten geen spelletje. Op onze school is het ontoelaatbaar en wordt dat niet geaccepteerd. Als er zich pestsituaties voordoen op onze school, willen wij er wat aan doen. We werken met de methode 'De Vreedzame School', voor sociale vaardigheden. In het kader hiervan past pesten niet op onze school.

Vooraf geven we achtergrondinformatie en enige theorie over de morele ontwikkeling van kinderen. Allereerst is het belangrijk te weten wat pesten eigenlijk is en wie er bij betrokken zijn. We kijken achtereenvolgens naar signalen en gevolgen.¹

We schrijven wat wij er als school aan doen om een veilige en vreedzame school te zijn. Het beleid van school rondom pesten wordt weergegeven en tenslotte wordt het gezamenlijke doel besproken van ouders en school.

Het onderwerp cyberpesten betreft speciale aandacht. Dit onderwerp is nieuw toegevoegd in dit pestprotocol.

De MR is bij de totstandkoming van dit protocol betrokken geweest.

Ineke Bijl
Intern begeleider

¹ Zie voor verdere informatie de volgende boeken:

- Pesten, serie in de klas (Samsom, Alphen aan de Rijn)
- Ik wil er ook bij horen; weerbaar worden tegen pesten, van M. Hasselaar en B. de Muynck (Den Hertog, Houten)
- Ik ga weer graag naar school; pestgedrag de kop indrukken, van Drs. Brenda Kenter (CPS, Amersfoort)
- <https://www.stoppestennu.nl/pesten>
- <https://www.opvoeden.nl/cyberpesten-487/7>

Hoofdstuk 1 - Een stukje theorie over de morele ontwikkeling van kinderen

In dit hoofdstuk zal de morele ontwikkeling van kinderen worden toegelicht. Door inzicht te krijgen in de morele ontwikkeling van het kind, wordt ook duidelijk wanneer er mag gesproken worden over pesten.

Een kind wordt niet geboren met een besef wat mag en niet mag, dat is iets wat het kind moet leren.

Maar naast het leren van de regels van het gezin en de maatschappij, moet een kind ook leren zelf inschattingen te maken van wat wel en niet kan, omdat een kind in zijn of haar verdere leven steeds geconfronteerd wordt met nieuwe situaties waarvan het de regels niet meteen kent.

Een moreel besef of oordelingsvermogen, of te wel een geweten, helpt een kind bepalen hoe het kind het beste kan handelen in een situatie.

1.1 Morele ontwikkeling van 4-12

Bij de jongste kinderen op onze school, van vier tot zeven jaar spreken we nog niet over pesten, we proberen de nadruk te leggen op vriendschap. Om sociale vaardigheden te leren, hebben de kinderen vooral elkaar nodig. Kleuters spelen door rollen te bedenken, ook gaan ze steeds beter hun spel afstemmen op degene met wie ze spelen. Meestal slagen ze er in zelf hun ruzie op te lossen. Als dat niet lukt moeten ze weten dat de volwassenen hen steunen. Om samen te bekijken wat het probleem is en hoe dat opgelost kan worden. Daarbij kunnen kinderen het beste uit de voeten met eenvoudige oplossingen.

Het wat oudere kind (zo rond de tien jaar) gaat steeds meer op zoek naar goedkeuring en waardering. Het naleven van regels komt steeds meer voort uit het willen onderhouden van een goede relatie met de personen om zich heen. Het kind gaat steeds meer kijken naar wat de mensen om hem/ haar heen verwachten en probeert te voldoen aan deze verwachtingen. Dit is ook de fase dat kinderen zich steeds meer gaan afvragen wat het oordeel van anderen over hen is. Ook de goedkeuring en acceptatie door de maatschappij gaat nu een rol spelen. We zien in deze fase dat jongens zich wat meer gaan richten op rechtvaardigheid en competitie, terwijl meisjes wat meer gericht zijn op de zorg voor anderen en verbondenheid met anderen.

Gaandeweg zal een ouder kind meer inzien dat in er sommige situaties redenen kunnen zijn om tegen de regels of het sociaal oordeel van de maatschappij in te gaan.

Jongere kinderen kijken naar de regels alleen terwijl kinderen in deze fase ook leren kijken naar de intenties er achter. Een regel per ongeluk overtreden is minder erg dan dit expres doen.

Kinderen die eenmaal in deze derde fase van de morele ontwikkeling zijn beland leren wat kritischer te staan tegen over de regels van de maatschappij en leren er wat flexibeler mee om te gaan. Het kind gaat meer nadenken over het waarom van regels, gaat het eigen oordeel en de individuele rechten van mensen meewegen en komt zo tot een meer persoonlijk moreel oordeel.

We zien in deze morele ontwikkeling dat kinderen zich ontwikkelen van een externe controle, de omgeving bepaalt de regels waaraan het kind zich houdt, naar een interne

controle waarbij het kind meer vanuit zichzelf en het eigen oordeel bepaalt wat het wel en niet doet. Het kind leert regels kennen, ervaart dat het zinvol is zich aan deze regels te houden en leert dan intern het verschil te maken tussen goed en kwaad.

Hoofdstuk 2 - Pesten of plagen...

In het tweede hoofdstuk zal het verschil tussen plagen en pesten belicht worden. Kinderen roepen al gauw dat ze gepest worden, terwijl dat niet zo is. Aan de andere kant kunnen als plagerij bedoelde gedragingen door een kind bewust als pestgedrag worden gevoeld. Een voorbeeld daarvan is het consequent gebruik van een bijnaam. Of iets als pesten of plagen moet worden aangemerkt heeft dus ook te maken met de 'ontvanger': hoe komt het bij hem binnen, hoe reageert hij er op, op welke toon wordt het gezegd. Belangrijk is dat kinderen die plagen, in de gaten hebben wat ze bij een ander teweeg kunnen brengen. Belangrijk is dus ook, dat kinderen die geplaagd of gepest worden duidelijke signalen afgeven.

Ook wordt er in dit hoofdstuk weergegeven wat er met cyberpesten bedoeld wordt. Er worden enkele voorbeelden gegeven. Hoe je het kunt voorkomen, wordt beschreven in hoofdstuk 6.

2.1 Definitie plagen

Hoewel het gebied tussen pesten en plagen wat 'grijs' lijkt te zijn willen we toch een duidelijk onderscheid aanbrengen:

Encyclo (2020) geeft de volgende definitie aan bij plagen:

" Vals plagen, sarren (met iets). Duidelijk moet zijn dat pesten wat anders is dan plagen. Plagen komt van twee kanten. Plagen kan soms heel vervelend zijn, maar je voelt je niet echt bang. Plagen gebeurt incidenteel en kent gelijkwaardigheid. Plagen kan ook een vertrouwd gevoel geven. Het gebeurt mét elkaar en dat is belangrijk."

2.2 Definitie pesten

Pesten is wat anders. Pesten is gemeen. Het gebeurt niet zomaar één keer, maar voortdurend. Bij pesten worden er *grenzen overschreden*. Het is niet meer met elkaar, maar met zijn allen tegen die ene. Er is geen sprake meer van gelijkwaardigheid, maar het is een ongelijke strijd die veel en vaak gestreden wordt en telkens verder gaat. Soms is dit alleen in de beleving van de gepeste het geval.

Pesten betekent (Encyclo, 2020):

- ❖ lachen en lol hebben om een ander en grapjes maken ten koste van een ander
- ❖ een zwart schaap uitzoeken
- ❖ iemand uitsluiten
- ❖ iemand belachelijk maken
- ❖ iemand onzeker maken
- ❖ iemand het plezier ontnemen
- ❖ iemand kleineren en pijn doen
- ❖ iemand te pakken nemen en laten voelen dat daar geen verweer tegen mogelijk is
- ❖ iemand negeren

Waar plagen mensen assertief maakt, maakt pesten mensen dus kapot.

Pesten is geen spelletje. Het is ontoelaatbaar en wordt bij ons op school niet geaccepteerd.

Wanneer er zich op school toch pestsituaties voordoen, is het van belang dat dit zo snel mogelijk stopt. Immers, hoe langer het door gaat, hoe erger de gevolgen voor het slachtoffer zijn.

Om pesten te stoppen is het nodig om kinderen, ouders en school te benaderen en samen te brengen. Dit zie je terug in de 5 sporen aanpak, zie hoofdstuk 8.

De meest voorkomende vormen van pesten zijn:

- Verbaal pesten (schelden, nareken, imiteren etc.);
- Fysiek pesten (spugen, schoppen, slaan, knijpen);
- Materieel pesten (spullen afpakken, spullen verstoppen, spullen kapotmaken);
- Relatieel pesten (iemand buitensluiten, roddelen over iemand, geruchten verspreiden);
- Digitaal pesten, zie hieronder.

2.3 Cyberpesten

2.3.1 Wat is cyberpesten

Cyberpesten is pesten via internet en sociale media. Het gaat pas om pesten als de dingen (hieronder beschreven) regelmatig gebeuren en als 'de pester' het met opzet doet.

Soms gebeurt digitaal pesten anoniem.

2.3.2 Welke vormen van digitaal pesten zijn er?

Bij cyberpesten kun je denken aan:

- Gemene berichten sturen via WhatsApp of iemand buitensluiten in WhatsApp groepen;
- Iemand uitschelden of belachelijk maken op Facebook of in chats;
- Haattweets;
- Dreigberichten of dreigmails sturen;
- Een wachtwoord stelen of een nepaccount aanmaken;
- Foto's of filmpjes van iemand anders op internet zetten.

Hoofdstuk 3 - Betrokken partijen bij pesten

Korte achtergrondinformatie over de betrokken partijen. In dit hoofdstuk wordt benadrukt dat er vijf partijen betrokken zijn bij het pesten. Alleen als alle vijf de partijen inspanning leveren, kan het pestgedrag de sfeer in de groep veranderen.

Bij pesten zijn er meerdere partijen betrokken, namelijk:

1. het slachtoffer (gepeste)
2. de dader(s) (pester)
3. de omstanders (zwijgers, meelopers, helpers)
4. de ouders
5. de leerkrachten

In dit hoofdstuk worden kort de partijen omschreven met de rol die daarbij hoort.

3.1 Het slachtoffer (de gepeste)

Sommige kinderen hebben meer kans om gepest te worden dan anderen. Dit kan samenhangen met hun uiterlijk, maar veel vaker heeft het te maken met hun *gedrag, hun gevoelens, en de manier waarop zij zich uiten*. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties waarin pesters de kans krijgen om slachtoffers te grazen te nemen. Dus in onveilige situaties.

Veel kinderen die worden gepest hebben vaak *moeite om zich te verdedigen*. Ze voelen zich machteloos tegenover pestkoppen. Vaak zijn ze angstig en onzeker in de groep. Ze durven niets te zeggen omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden.

3.2. De dader (de pester)

De daders hebben snel in de gaten welke kinderen er zwak zijn in een groep en zich moeilijk kunnen verdedigen. Zelf geven ze vaak het gevoel, bij anderen, dat ze de sterkste uit de groep zijn. Ze gedragen zich agressiever en reageren meer met geweld tegenover andere kinderen.

De dader lijkt populair in een groep. Als hij weer iemand te grazen kan nemen, zijn er altijd wel leeftijdgenoten die toekijken en er ontzag voor hebben. Maar uiteindelijk is de dader niet populair. Omstanders laten hem vallen als een baksteen, als ze dat durven.

Daders zijn ook gewone kinderen. Zij komen niet uit een bepaald milieu, wijk, of horen bij een bepaalde club, maar komen overal vandaan. Ze hebben wel één ding gemeen: ze willen zich ten koste van het slachtoffer bewijzen. Het pesten gebeurt vaak niet vanuit een afkeer of hekel aan het slachtoffer, maar komt voort vanuit eigen onzekerheid, zwakheid en onmacht om zich anders te gedragen. Ze zoeken naar hun eigen plaats in de groep.

3.3 De omstanders (de zwijgers, meelopers en helpers)

Als er in de groep gepest wordt, weten veel kinderen ervan, maar bijna niemand durft er iets tegen te doen. Veel kinderen weten ook niet wat ze zouden kunnen doen. Ze draaien bewust het hoofd af als er gepest wordt. Ze voelen zich schuldig en machteloos tegelijk. Of ze zijn bang dat zij het volgende slachtoffer zijn. We noemen deze leerlingen de zwijgers.

- Zwijgers

Ze doen niet mee met het pestgedrag maar helpen ook niet mee om het pesten te stoppen. Wij willen deze leerlingen gaan begeleiden om helper te gaan worden.

- Meelopers

Als reactie op een conflict tussen leerlingen gaan sommigen mee pesten. Ze vinden het stoere gedrag wel interessant, en zo denken ze ook populair te worden in de groep. Het zijn de meelopers in een groep. Ze kiezen partij voor de pester en maken die sterker, door hem of haar te gaan helpen

- Helpers

Deze groep is essentieel bij pesten. Binnen de Vreedzame school wordt hier aandacht aan besteed met de gele pet, zorg voor een win-win situatie.

Daarbuiten gaan we kinderen leren om helper te worden: Zeg STOP tegen het pesten, geef duidelijk de grens aan naar andere kinderen. Ga het vertellen aan iemand. Dat kunnen je ouders zijn of een leerkracht. Ga hulp zoeken voor het pesten. Dit kan voor jezelf zijn of een medeleerling uit je groep.

3.4 De ouders

De ouders van kinderen die gepest worden en die dit probleem bij school willen bespreken, zijn emotioneel betrokken bij het onderwerp. De ouder wil maar één ding: dat het pestgedrag direct stopt.

Ook voor de ouders van de pester is het emotioneel om te horen dat hun kind pest. Zij kunnen het vaak in een reactie van zelfbescherming ontkennen of bagatelliseren.

Toch zijn ouders een belangrijke schakel in de oplossing.

Ouders van kinderen die niet direct betrokken zijn bij pesten, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat om duidelijk te maken aan hun kind dat er iets aan het pesten gedaan moet worden. Als er in de omgeving van hun kind wordt gepest, heeft hun kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep of de klas.

3.5 De leerkrachten

Leerkrachten zijn belangrijke begeleiders bij pestproblemen. Ze zijn een onderdeel van de oplossing.

Pesten is meestal een goed bewaard geheim in de klas, daarom kan het de leerkrachten niet verweten worden dat zij pesten in de klas niet opmerken. Als de signalen bij de leerkracht bekend zijn, is de leerkracht een belangrijke schakel bij het oplossen van het probleem.

3.6 De rol van de ouders en leerkrachten bij cyberpesten

Kinderen die weten van de gevaren van internet lopen minder kans om gepest te worden. Het is dus belangrijk het onderwerp met je kind / leerling te bespreken.

Andere tips om dit te voorkomen:

- Vertel dat niet alle vriendschapsverzoeken geaccepteerd hoeven te worden. Een onbekende kun je beter niet accepteren;
- Leg je kind/leerling uit dat het niet verstandig is om gevoelige informatie via internet te delen (naam / telefoonnummer etc.);
- Verzin samen een goede nickname;
- Vertel dat je kind het altijd moet overleggen met jou als ouders als hij / zij toch informatie wil achterlaten;
- Laat weten dat je kind / leerling alles mag bespreken met de ouder / leerkracht of een vertrouwenspersoon;

- Help het kind te groeien in zelfvertrouwen. Het kind durft dan beter voor zichzelf op te komen.

Ook is het belangrijk om zelf het goede voorbeeld te geven, ook als het gaat om sociale media. Respectvol omgaan met anderen op internet, moet geleerd worden.

Bespreek ook waar je kind boos van werd, wat de reactie was en bespreek de gevolgen die pesten (nare grappen) kan hebben voor het slachtoffer.

Als het kind toch gepest wordt via internet, wees er dan voor het kind! Een kind dat gepest wordt, heeft in eerste instantie behoefte aan steun. Luister naar hem/ haar, neem het verhaal serieus. Bedenk samen wat de beste aanpak is.

Ga pas daarna, in overleg met het kind, naar school / de betreffende leerling / ouders of andere partijen.

Hoofdstuk 4 - Signalen van pesten bij kinderen

Het is goed dat ook ouders op de hoogte zijn van de signalen die afgegeven worden door kinderen die gepest worden en door kinderen die zelf pesten. De kans bestaat, dat ouders signalen eerder oppakken dan school. Het is heel belangrijk hier goed over te communiceren met elkaar.

4.1 Signalen van kinderen die gepest worden

Op school

- Mag niet meedoen bij spelletjes of wordt als laatste gekozen
- Schoolprestaties gaan achteruit
- Vermijdt de speelplaats of blijft dicht bij de leraar tijdens pauzes
- Ziet er ongelukkig, gestrest, depressief uit
- Klaagt over buikpijn, hoofdpijn
- Heeft misschien niet één goede vriend
- Bezittingen worden afgenomen of verstoofd
- Wordt uitgelachen, onvriendelijk benaderd

Thuis:

- Komt thuis met kapotte fiets, kleren, boeken;
- Heeft blauwe plekken, schrammen;
- Neemt geen klasgenootjes mee;
- Is bang om naar school te gaan;
- Kiest een onlogische route van en naar school;
- Slaapt onrustig en heeft nare dromen;
- Vraagt en / of steelt geld van familie;
- Wordt niet uitgenodigd voor feestjes;
- Overspannen en gestrest op zondagavond of aan het eind van een vakantie.

4.2 Signalen van kinderen die pesten

Vervolg signalen uitdagende slachtoffers

- Kunnen zeer temperamentvol zijn
- Proberen terug te vechten als ze worden aangevallen of beledigd, maar meestal niet erg effectief
- Kunnen hyperactief en rusteloos zijn
- Kunnen ongeconcentreerd zijn
- Kunnen zich verdedigend gedragen en creëren spanning
- Zijn onhandig en kinderlijk en kunnen irritante gewoontes hebben
- Kunnen niet aardig gevonden worden door volwassenen (inclusief de leerkracht)
- Kunnen zelf proberen om nog zwakkere kinderen te pesten
- Kunnen onzeker zijn, op zoek naar bevestiging (zowel positief als negatief, maar meestal negatief);
- Willen ruzies niet goedmaken, heeft er geen begrip voor dat dit nodig is.

Secundaire signalen

- Pesten op een nare manier
- Zoeken zwakkere leerlingen uit om te pesten

- Uitdagen en intimideren
- Belachelijk maken
- Duwen, slaan, trappen
- Beschadigen van bezittingen van andere leerlingen
- Laten soms volgelingen het 'vuile werk' doen
- Meisjes pesten minder zichtbaar bijvoorbeeld door roddels te verspreiden, manipuleren en uitsluiten

Hoofdstuk 5 - De gevolgen van pesten

Pesten kan erg schadelijk zijn voor de gezondheid, de ontwikkeling en voor het gedrag van kinderen die ermee te maken krijgen.

5.1 Gevolgen voor het slachtoffer

- lichamelijke klachten zoals; hoofdpijn, buikpijn, bedplassen, slaapproblemen
- Extra mogelijke gevolgen:
 - o Emotionele problemen;
 - o Negatief zelfbeeld
 - o Faalangst
 - o Angst om naar school te gaan
 - o Niet goed in sociale vaardigheden
 - o Onzekerheid in sociale relaties gevoelens van eenzaamheid
 - o Constante alertheid, hierdoor mogelijk oververmoeid, geen concentratie, dalende schoolresultaten.

5.2 Gevolgen voor de pester

Op korte termijn:

- geen gevolgen voor schoolprestaties, vaak zijn de prestaties beter dan die van gepeste kinderen;
- zelfwaardering beter en de populariteit zijn groter.

Lange termijn:

- sociale problemen (toelichting: een pestend kind leert dat het doelen kan bereiken zonder op een sociaal aangepaste manier met anderen te onderhandelen. Daardoor kan hij uiteindelijk onaangepaste gedragspatronen krijgen);
- Kinderen die pesten lopen een grotere kans op ernstige problemen in de adolescentie.
 - o Jongens zijn vaker betrokken bij vechtpartijen;
 - o Meisjes hebben op latere leeftijd een grotere kans om betrokken te raken bij huiselijk geweld en om tienermoeder te worden;
 - o Adolescenten die pesten of vroeger gepest hebben, komen vaker in aanraking met politie en justitie;
 - o Ze drinken meer alcohol;
 - o Gedachten over zelfmoord komen vaker voor.
- Extra mogelijke gevolgen: Emotionele problemen.

5.3 Gevolgen voor omstanders

- Schoolprestaties zijn minder goed
- School wordt als minder leuk ervaren
- Ze leren dat macht belangrijker is dan rechtvaardigheid
- Ze leren dat volwassenen niet goed zorgen voor hun kinderen
- Ze leren in een onveilige sfeer / situatie wat mogelijk zorgt voor onzekerheid en angsten.

Al met al heeft pesten een zeer negatieve invloed op de ontwikkeling van het kind en kan het ernstige gevolgen hebben nu en op latere leeftijd. Zeker op jonge leeftijd hebben

pesten en sociale netwerken veel invloed op hoe het kind zich verder ontwikkelt. Daarom is het van belang om pesten al in het begin van de basisschool in kaart te brengen en het tegen te gaan.

Hoofdstuk 6 - Een veilige basisschool de Zaaier

Op De Zaaier willen wij kinderen een vertrouwde plek bieden waar ze spelen en leren. We doen dit vanuit het geloof in God, zoals dat verwoord is in de Bijbel. We helpen kinderen om te ontdekken dat ze kostbaar zijn in Gods ogen. We stimuleren dat ze omgaan met anderen zoals Jezus dat zou doen.

Pesten is onaanvaardbaar gedrag en vormt een bedreiging voor het individu en voor de sfeer op school (zie schoolgids pagina 43-45).

Concreet betekent dat:

- Wij hebben respect voor elkaar
- Wij accepteren geen pestgedrag, discriminatie of seksuele intimidatie
- Wij houden ons aan de afgesproken regels en omgangsvormen
- Wij leven met elkaar mee en zijn zorgzaam voor elkaar

We zijn ons ervan bewust, dat dit grote woorden zijn en dat het écht wat van ons vraagt om ze waar te maken. Toch vinden we, dat we (ook vanuit onze identiteit) hoog moeten inzetten als we zien wat de gevolgen van pesten zijn voor alle betrokkenen.

In een veilige school hoort het zo te zijn: ook als het even niet gaat zoals we zouden willen, is er het vertrouwen dat we er het beste van willen maken.

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de groep van de omstanders), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders). Iemand verwoordde dit kernachtig: *'De school is niet verantwoordelijk voor pesten. De ouders zijn niet verantwoordelijk voor pesten. Wij zijn samen verantwoordelijk voor pesten.'*

Om een veilige school te krijgen vinden wij een **tweetal basisvoorwaarden** belangrijk:

1. Het voorbeeld van volwassenen (dus op school de leerkrachten en thuis de ouders) is van groot belang. Het is bekend dat kinderen leren door kopiëren, wat ze zien en horen doen ze na. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen. Vanuit de ouders zelf wordt aangegeven dat men het belangrijk vindt hoe je als ouder met school omgaat. We moeten ons meer beseffen dat we voor een gezamenlijke taak staan en daar naar handelen. De school alleen kan niet alle problemen oplossen.
2. Een positief klimaat in de school. Hierin komt regelmatig aan de orde hoe je samen problemen kunt oplossen en andere kinderen kunt helpen in moeilijkheden.

Hoofdstuk 7 - Activiteiten voor een veilige school

Om een veilige school te zijn en te blijven ondernemen we tal van activiteiten. De nadruk ligt op de preventie, het voorkomen van onveiligheid. Daarnaast is er ook een plan van aanpak wanneer zich een echte peestsituatie (en andere ernstige situaties, zoals discriminatie of geweld) voordoet. Dit wordt beschreven in het volgende hoofdstuk.

Er is vanuit de overheid sinds 2015 verplicht gesteld om een veiligheidsplan te hebben.

We moeten ons er steeds meer bewust van worden hoe ernstig sommige situaties kunnen zijn (bewustwording). Vanuit deze bewustwording moeten we maatregelen nemen om pesten te voorkomen en om het te bestrijden. We hebben de volgende afspraken.

1) Methode: De Vreedzame School

De Vreedzame School is een compleet programma voor basisscholen voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Kinderen worden gehoord, gezien, ze krijgen een stem, we leren hen om samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. Kinderen voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en voor de gemeenschap en staan open voor de verschillen tussen mensen.

Binnen Jeelo zijn er in groep 5-8 stenen en stappers over pesten, groepsdruk, online pesten.

In groep 1-4 gaat het vooral over 'nee' zeggen.

In de taalmethode van groep 7/8 wordt aandacht besteedt aan wat je wel of niet deelt op internet, wat je wel of niet kunt zeggen.

2) Regel

Binnen de methode staat er elk blok een regel centraal die in de klas en in de hal opgehangen wordt.

3) Gedragscode

We hebben op onze school een gedragscode voor personeel (zie veiligheidsplan).

4) Pleinwacht

Voor schooltijd is er iemand die bij het hek staat en de kinderen begroet. Elke pauze zijn er twee leerkrachten op het plein. Vechten en nepvechten wordt niet getolereerd. Verder gelden ook op het plein de gedragsregels van de school. De leerlingen van groep 1 en 2 spelen onder begeleiding van de eigen groepsleerkracht of onderwijsassistente op het plein en in sommige pauzes met de andere kinderen samen.

5) Toezicht in de gangen

Als de leerlingen na de pauze de school inkomen is er iemand van de leerkrachten die op een centrale plaats staat aan het begin van de school.

De groepsleerkracht probeert op tijd bij zijn groep te zijn om op het gedrag van de kinderen in de gang te letten.

6) Vertrouwenspersonen en klachtenregeling

Onze school heeft een vertrouwenspersoon en er is een klachtenregeling (zie schoolgids). Elk jaar is er aandacht voor de vertrouwenspersoon, waarbij het pesten ook onder de aandacht gebracht wordt.

Het is een wens om ook mee te doen aan 'De week tegen het Pesten'. Dit is nog niet verder uitgewerkt.

7) ZIEN

In het cursusjaar 2011-2012 is er een start gemaakt met het pedagogische leerlingvolgsysteem ZIEN. Dit is voor de leerlingen uit de groepen 3-8. De leerkracht vult jaarlijks een observatielijst in voor alle leerlingen uit de groep.

Er wordt hierbij onder andere gekeken naar welbevinden, inlevingsvermogen, impulsbeheersing en sociale flexibiliteit. De leerkracht maakt zo nodig een hulpplan voor gedrag. In groep 1-2 worden de kinderen gevolgd met Leerlijnen Jonge Kind.

8) Klassenafspraken

Aan het begin van ieder schooljaar wordt door iedere klas een lijst met afspraken voor in de klas opgesteld. Dit is onderdeel van De Vreedzame School. Het document wordt ondertekend door alle leerlingen uit de klas.

9) Aandacht voor groepsprocessen

Aan het begin van het schooljaar besteden we middels activiteiten aandacht aan groepsvorming.

Na de kerstvakantie zijn er de Zilveren weken en aan het eind van het schooljaar de Bronzen weken (hier hebben we het gelijknamige boek van op school, zodat we tips kunnen krijgen).

Hoofdstuk 8 - Het beleid op school m.b.t. pesten

Op de Zaaier maken we gebruik van de vijf sporen aanpak.

8.1 Vijf sporen aanpak

Deze aanpak is gericht op de verschillende partijen die betrokken zijn bij pesten: het gepeste kind, de pester, de ouders, de klasgenoten en de school. Het is belangrijk dat pestproblemen snel worden aangepakt.

De eerste lijn is altijd dat iemand die iets signaleert (op het plein / in de gangen o.i.d.) dit doorgeeft aan de groepsleerkracht.

Als er zorg is voor een leerling, waarbij een vermoeden is van pesten, wordt het hele team opgeroepen om te observeren of het vermoeden juist is.

1. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt:

- a) Naar het kind luisteren en zijn probleem serieus nemen
- b) Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen
- c) Samen met het kind werken aan oplossingen
- d) Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest
- e) Sterke kanten van de leerling benadrukken
- f) Belonen (schouderklopje) als de leerling voor zichzelf opkomt
- g) Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s)
- h) Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen
- i) Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining om weerbaar te worden
- j) Zorgen voor follow-up gesprekken

2. Steun bieden aan het kind dat zelf pest:

- a) Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent
- b) Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)
- c) Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen
- d) Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden
- e) Zorgen dat het kind zich veilig voelt; uitleggen wat jij als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen
- f) Stel grenzen en verbind daar consequenties aan
- g) Excuses aan laten bieden
- h) In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
- i) Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- j) Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.

- k) Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- l) Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- m) Zorgen voor follow-up gesprekken
- n) Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

3. Wat kunnen de ouders doen

Ouders van gepeste kinderen:

- a) Neem je kind serieus. Blijf open praten met je kind.
- b) Neem contact op met de leerkracht of andere leidinggevende
- c) Ga niet op bezoek bij de pester
- d) Besteed aandacht en tijd aan je kind, leer het kennen, let op signalen
- e) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- f) Accepteer de situatie niet. Schakel eventueel een vertrouwenspersoon in.
- g) Steun het kind in het idee dat er een einde aan komt
- h) Laat je kind opschrijven/tekenen wat het heeft meegemaakt
- i) Communiceer open en eerlijk als pesten aan de orde is. De vraag mag gesteld worden: wat verwacht je van elkaar als ouders? Ook hierin zijn ouders een voorbeeld voor hun kinderen

Ouders van pesters:

- a) Neem het probleem van uw kind serieus
- b) Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- c) Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- d) Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- e) Besteed extra aandacht aan uw kind
- f) Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- g) Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- h) Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Alle andere ouders:

- a) Neem de ouders van het gepeste kind en van de pester serieus
- b) Maak het tot een gemeenschappelijk probleem
- c) Vraag om toezicht op het plein
- d) Praat met je kind over school, over relaties in de klas, maar ook wat er buiten schooltijd gebeurt en dat die signalen ook altijd doorgegeven mogen worden aan de leerkracht;
- e) Geef af en toe informatie over pesten; wie doen het, wat doen zij en waarom
- f) Corrigeer je kind als het voortdurend anderen buitensluit
- g) Geef zelf het goede voorbeeld
- h) Leer je kind voor anderen op te komen.

4. Wat kunnen de klasgenoten doen:

- a) Duidelijk STOP zeggen tegen het pesten
- b) Geen meeloper worden met de pester
- c) Een helper worden in de groep

- d) Bij het signaleren van pesten contact zoeken met je leerkracht of ouders

5. De algemene verantwoordelijkheid van de school

- A. De school zorgt dat de directie en leerkrachten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school.
- B. Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen (5 sporen beleid)
- C. De school werkt aan een goed beleid rond pesten en veiligheid van leerlingen waar de hele school bij betrokken is (veiligheidsplan).

8.2 Aanpak van ruzies en pestgedrag

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten, gelden de volgende afspraken:

Stap 1

Er eerst zelf (samen) uitkomen

Stap 2

Op het moment dat de leerlingen er niet uitkomen, is er vanuit De Vreedzame School de regel dat de mediators het helpen oplossen.

Wanneer ook dit niet lukt, heeft de leerling het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen. Het is knap als hij of zij dat doet. De leerkracht gaat met beide (of meer) leerlingen praten en probeert samen met de kinderen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Stap 3

Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen er sancties. Zo nodig, ook overleg met de ouders.

Stap 4

Bij aanhoudende ruzie/pestgedrag van een leerling neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een gesprek met de leerling, ook is er contact met de ouders. De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Afhankelijk van hoelang de leerling door blijft gaan met zijn/haar gedrag en geen verbetering toont, zal dit bepaalde consequenties inhouden voor de desbetreffende leerling.

Stap 5

In het ernstigste geval kan een leerling geschorst of verwijderd worden (zie schoolgids, pagina 43).

Doelstelling pestprotocol

Dit PESTPROTOCOL heeft als doel:

"Alle kinderen voelen zich veilig in hun basisschoolperiode, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen"

- Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!
- Leerkrachten en ouders uit de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit PESTPROTOCOL.
- Een onderwijsprotocol tegen pesten probeert door samenwerking het probleem van het pestgedrag bij kinderen aan te pakken. Hiermee wil het geluk, het welzijn en de toekomstverwachting van de kinderen verbeteren.

De medezeggenschapsraad, directie en het personeel van De Zaaier verklaren het volgende:

Pesten is een probleem.

Pestgedrag is schadelijk voor kinderen.

Dit probleem moeten we SAMEN aanpakken.

Wij zeggen met elkaar: STOP pesten!

Medezeggenschapsraad, directie en personeel moeten zo goed mogelijk samenwerken met leerlingen en ouders om het probleem "pesten" op te lossen.

De ondertekenaars van dit protocol verplichten zich tot het volgende:

- hulp bieden aan het gepeste kind
- hulp bieden aan de pester
- hulp bieden aan de zwijgende middengroep
- hulp bieden aan de leerkracht
- hulp bieden aan de ouders
- het bewust maken en bewust houden van alle betrokkenen van het probleem
- het gericht voorlichten van alle betrokkenen van De Zaaier
- het aanleggen van toegankelijke, goede informatie over het probleem "pesten"

Minstens 1 maal in de 4 jaar wordt dit protocol geëvalueerd en zonodig bijgesteld.
Een afschrift van dit protocol wordt aan alle ouders via de website beschikbaar gesteld.

Basisschool De Zaaier

Getekend namens

Directie
J. Verhoeven

Personeel
I. Bijl

Medezeggenschapsraad
S. van de Glind